

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2016. gada 11. februārī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Kaspars Balodis un Ineta Ziemele,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 19/2016),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt likuma „Par nodokļiem un nodevām” 23. panta četrpadsmito daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. un 105. pantam;

1.2. apturēt Administratīvas apgabaltiesas (*datums*) sprieduma lietā [..] izpildi, nosakot, ka tiek apturēta Valsts ieņēmumu dienesta (*datums*) lēmuma [..], (*datums*) lēmuma [..] un (*datums*) lēmuma [..] izpilde.

2. Apstrīdētā norma noteic: „Nodokļu administrācija nosaka nodokļa maksājuma apmēru, ņemot vērā nodokļu maksātāja atsevišķa darījuma vai darījumu kopuma ekonomisko saturu un būtību, nevis tikai juridisko formu”.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;

- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Tādējādi Pieteikuma iesniedzēja prasījums izvērtēt likuma normas atbilstību Satversmei ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – VID), nosakot nodokļu maksājuma apmēru, Pieteikuma iesniedzējas saņemto naudu no ārvalstīs reģistrētas komercsabiedrības novērtēja kā ienākumu, kas apliekams ar iedzīvotāju ienākumu nodokli. Administratīvās tiesas noraidījušas pieteikumu par VID lēmuma atcelšanu. Tiesas, vērtējot starp Pieteikuma iesniedzēju un ārvalstīs reģistrēto komercsabiedrību noslēgtā darījuma ekonomisko būtību no nodokļu tiesību aspekta, noraidīja Pieteikuma iesniedzējas argumentus par aizdevuma līguma noslēgšanu. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 1. un 105. pantam un tādējādi viņa ir norādījusi uz savu Satversmē noteikto pamattiesību iespējamo aizskārumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa noteic, ka persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem secināms, ka Pieteikuma iesniedzēja ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas pirmo teikumu pieteikumu Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no (*datums*), kad Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments pieņēma lēmumu par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību lietā [..]. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2016. gada 1. februārī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Konstitucionālajai sūdzībai jāatbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums, proti, jāpamato apstrīdētās normas neatbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību no Satversmes 1. panta izrietošajam līgumu brīvības principam un Satversmes 105. pantam. Tas, ka saskaņā ar apstrīdēto normu nodokļu administrācija esot tiesīga pēc saviem ieskatiem izvērtēt darījuma būtību un raksturu, pārkāpjot līgumu brīvības principu. Vienlaikus tas radot tiesību uz īpašumu nesamērīgu ierobežojumu, jo, neskatoties uz tiesiski noslēgtu aizdevuma līgumu, Pieteikuma iesniedzējai esot pienākums maksāt iedzīvotāju ienākumu nodokli.

Satversmes tiesa ir norādījusi, ka nodokļu tiesību jomā likumdevējam nevar izvirzīt tādus pašus nosacījumus kā, piemēram, pilsonisko vai politisko tiesību aizsardzības un nodrošināšanas jomā. Attiecīgās tiesību jomas specifika nosaka arī konstitucionālās kontroles robežas – no pamattiesību ierobežošanas viedokļa Satversmes tiesa galvenokārt var vērtēt to, vai nodokļa maksājums nav nesamērīgs slogs adresātam un vai nodokļu normatīvais regulējums atbilst vispārējiem tiesību principiem. Likuma pieņemšana, kas attiecas uz nodokļu tiesību jomu, ir politiska kompromisa rezultāts. Savukārt Satversmes tiesai ir jāatturas no šādu politisku jautājumu pārvērtēšanas, jo tie primāri ir demokrātiski leģitimētā likumdevēja kompetencē (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 8. jūnija sprieduma lietā Nr. 2007-01-01 16. un 24. punktu*).

Satversmes tiesa jau daudzkārt ir atzinusi par Satversmei atbilstošu likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” ietvertu personas pienākumu maksāt iedzīvotāju ienākuma nodokli (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2007. gada 8. jūnija spriedumu lietā Nr. 2007-01-*

01, 2010. gada 6. decembra spriedumu lietā Nr. 2010-25-01 un 2011. gada 13. aprīļa spriedumu lietā Nr. 2010-59-01).

Attiecībā uz iedzīvotāju ienākuma nodokli ir atzīts, ka valstij, nosakot un realizējot savu nodokļu politiku, ir plaša rīcības brīvība. Tajā ietilpst tiesības izvēlēties, kādas iedzīvotāju ienākuma nodokļu likmes un kādām personu kategorijām paredzamas, kā arī tiesības noteikt attiecīgā regulējuma detaļas. Personas pamattiesības uz īpašumu netiek pārkāptas, ja valsts uzliek personai publiski tiesisku pienākumu maksāt iedzīvotāju ienākuma nodokli. Turklāt Satversmes 105. pantā noteiktās pamattiesības nav aplūkojamas atrauti no personas konstitucionālā pienākuma maksāt nodokļus (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 6. decembra sprieduma lietā Nr. 2010-25-01 10. punktu*).

Pieteikumā nav ietverts juridiskais pamatojums tam, ka likumdevējs, izdodot apstrīdēto normu, nebūtu rīkojies savas rīcības brīvības ietvaros. Proti, pieteikumā nav norādīts, kādēļ Satversme liegtu likumdevējam tiesības noteikt, ka nodokļa maksājuma apmēra noteikšanā ņem vērā tieši nodokļu maksātāja atsevišķa darījuma vai darījumu kopuma ekonomisko saturu un būtību.

Līdz ar pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 1. un 105. pantam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

8. Ievērojot to, ka lieta Satversmes tiesā nav ierosināma, šā lēmuma 1.2. punktā norādītais Pieteikuma iesniedzēja lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 19/2016).

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 1. kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš